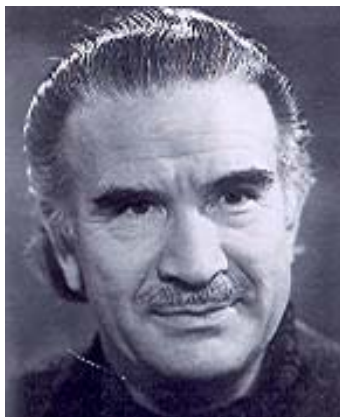

Lorda i Alaiz, Felip M.

(Almacelles, 5 de juliol 1918 – Barcelona, 23 d'agost 1992)

Crític literari i polític català. Home de vasta cultura, de temperament reflexiu i moderat. Treballà principalment en el camp de la traducció i la promoció de la cultura catalana, alhora que exercí de polític, defensant sempre els drets humans i les llibertats dels pobles.

Nascut a Almacelles (Lleida), es traslladà de residència nombroses vegades al llarg de la seva infància i adolescència, degut a la professió dels seus pares, mestres nacionals, trajectòria que ell continuaria amb diferents experiències a l'exili. El seu primer contacte amb la política fou el nomenament del seu pare com a alcalde de Nalec (Urgell). Estudià primer a l'escola primària local i des dels dotze anys al seminari de la ciutat de Lleida, formació que l'aproximà a les fonts clàssiques de Grècia i Roma, alimentant una de les seves vocacions vitalícies, l'estudi de la filosofia. Mentre els seus pares visqueren a Tàrrega, Lorda entrà a formar part de la secció estudiantil del sindicat de la UGT, organització amb la qual mantindria contacte durant el seu exili arribant a ocupar càrrecs dirigits ja en el període democràtic.

Lluità en el bàndol republicà en esclatar la Guerra Civil espanyola fins que una malaltia el retirà de la primera línia de foc. Detingut i empresonat al camp de presoners de Lleó, accedí a fer el servei militar obligatori a Melilla amb la Legió per sortir-ne, quelcom que complí en acabar la guerra civil. Fou nomenat caporal per ser dels pocs que sabia llegir i escriure. Durant aquest servei aprofità per passar l'Examen d'Estat corresponent al final del batxillerat.

El 1941 inicià els estudis de Filologia Clàssica a la Universitat de Saragossa. Acabarà els estudis a Madrid, per compaginar l'estudi amb les tasques

administratives a les forces armades on fou mobilitzat durant la Segona Guerra Mundial. Es llicencià el 1945 en Filologia Clàssica, iniciant una carrera docent més o menys contínua alhora que també començà a treballar en algunes traduccions. Li fou concedit el grau de doctor per la Universitat de Barcelona amb una tesi que versava sobre la traducció de Carles Riba de *L'Odissea*.

Buscant millores econòmiques, marxà a l'exili el 1947 on es casà amb l'escriptora Josefina Vidal. Combinà les estades a l'exterior, a Holanda i Londres, amb curts períodes a Catalunya fins la seva tornada definitiva a Barcelona en iniciar-se la transició política. Tant a Holanda com a Londres treballà per a diferents editorials estrangeres i alguna d'espanyola traduint obres clàssiques, literàries i d'assaig de l'anglès i neerlandès, feina que li comportà el prestigiós guardó holandès Nijhoff a la millor traducció i a la seva trajectòria com a traductor, quelcom que li donà prestigi internacional.

Exercí de crític literari per a nombroses revistes, especialitzant-se en teatre holandès i anglès. Combinà aquesta feina amb la direcció i l'edició de les emissions en castellà de la RNW holandesa i de la BBC britànica, especialitzant-se en temes culturals i artístics. Per la seva banda, estudiarà els filòsofs Erasme de Rotterdam i Baruch de Spinoza, convertint-se en un reconegut especialista en aquests dos personatges.

Entre 1960 i 1977 s'incorporà com a docent a la Càtedra de Llengua i Literatura Catalana de la Universitat d'Amsterdam. Serà en aquesta època quan intensificarà el seu activisme polític. El 1962, poc temps després que la seva dona s'afiliés al PSOE exterior, Lorda s'integrà a la Federació de Treballadors de l'Ensenyament de la UGT de l'exterior. El 1974 fou elegit president de la Casa del Pueblo d'Amsterdam, també de la UGT. El matrimoni treballà per a l'impuls i l'extensió del PSOE i la UGT als Països Baixos amb l'ajuda del partit socialista neerlandès (*Partij van der Arbeid – PvdA*) i dels sindicats *Nederlands Uitgeversverbond (NUV)* d'aquell país, alhora que desenvoluparen diverses activitats per facilitar la integració dels immigrants a Holanda, organitzant

nombroses activitats de formació cultural i política. Alhora, Lorda i la seva dona foren el contacte i punt de trobada i acolliment de militants clandestins i de l'exili.

L'activitat política féu Lorda proper a la realitat política espanyola; mantingué un contacte freqüent amb Catalunya, sobretot amb els líders de la Federació Catalana del PSOE, com Triginer. Amb una perspectiva allunyada de la quotidianitat interior treballà amb el convenciment de la necessitat d'unió de totes les tendències socialistes, defensant sempre les seves bases de llibertat i pluralisme democràtic.

Tornà a Catalunya el 1977 en acceptar anar com a cap de llista per la província de Lleida, donada la importància del moment històric per consolidar la democràcia. Essent gairebé un desconegut en aquella contrada, es presentà sota la candidatura conjunta de la FC PSOE i del PSC-C, "Socialistes per Catalunya", compartint la campanya amb el conegut Josep Pané, qui arrossegà el sector agrari.

Lorda inicià la seva carrera política en sortir elegit com a diputat per Lleida a les Corts Constituents (1977-1978). Participà en nombroses comissions com la d'Agricultura, la de Comerç i Turisme, la de Cultura, la d'Incompatibilitats, la d'Afers Exteriors i la d'Afers Constitucionals i Llibertats Públiques, essent aquestes dues darreres on desplegué una activitat més rellevant. També fou membre de la Comissió de la Població i dels Refugiats a l'Assemblea del Consell d'Europa.

Entre les seves motivacions, que sempre dugué endavant amb rigor intel·lectual procedent de la seva formació acadèmica, destacà la defensa dels drets humans en diferents conflictes –com el del Sàhara, Xile, Argentina o promocionant la Carta Social Europea–, la defensa de la cooficialitat del català i el castellà, l'impuls d'una comissió de control de la televisió pública per dotar-la d'uns estàndards de qualitat mínims, etc.

Fou elegit diputat per al Parlament de Catalunya per la circumscripció de Barcelona el 1980, així com en les successives legislatures, sense arribar a acabar la quarta, en morir el 1992. Des del 1984 combinà la feina com a diputat al Parlament de Catalunya amb la de senador.

Com a diputat exercí diferents càrrecs i treballà en nombroses comissions pluridisciplinàries. Motivat principalment per la cultura, destacà la seva feina per a la millora de l'ensenyament públic i privat, a favor de l'educació laica i per a la normalització del català i la recuperació de les tradicions pròpies. Seguí amb el seu treball anterior sobre el control dels mitjans de comunicació públics, tant per garantir-ne la qualitat, com per dur a aquest terreny diferents debats relacionades amb els drets humans, des de la normalització lingüística, passant pel respecte a les persones, fins arribar a l'equitat i imparcialitat en l'adjudicació d'espais gratuïts als partits polítics. Treballà també pels drets humans a les presons catalanes, així com també en les desaparicions de catalans a Argentina. Paral·lelament treballà pel desenvolupament de diferents reglaments i status de la cambra.

Membre des del 1978 de la Comissió Executiva del nou PSC-PSOE, s'encarregà de la Secretaria de Política Cultural. Alhora, s'integrà dels del seu retorn a Catalunya, a la FETE-UGT de Catalunya, essent-ne elegit Secretari General el 1981. Membre fundador de la Fundació Campalans (1979), del Patronat de la Universitat de Barcelona (1982-1986) i de la junta directiva del Centre d'Informació i Documentació Internacional a Barcelona (1982-1986).

En el camp literari i cultural, a més del centenar de traduccions que realitzà al llarg de la seva vida, participà de forma contínua en tertúlies i programes radiofònics, alhora que escriví nombrosos articles periodístics de divulgació col·laborant assíduament amb *La Vanguardia* i *l'Avui*, així com moltes d'altres publicacions locals, i nacionals. Ja des del començament se li reconegué la qualitat i erudició d'aquests escrits, pel que ja el 1953 li fou atorgat un premi per la sèrie de reportatges al setmanari *Destino* de Barcelona.

En aquesta profusió d'articles tocà temàtiques diverses que versaven sobre debats de política immediata en les quals estava participant o de reflexió política més aprofundida talment entorn la constitució, el socialisme o la nació, així com també crítiques literàries i ressenyes culturals.

Escriví també algunes obres: d'una banda aprofundí en l'estudi del teatre anglès i neerlandès, *Teatro inglés de Osborne hasta hoy* (1964) i *Teatro neerlandés de la Edad Media* (1967), i de l'altre, preparà recopilacions temàtiques com *Teatro flamenco contemporáneo* (1962) i *Teatro inglés contemporáneo 1956-1962* (1966). També publicà un llibre basat en la seva tesi doctoral, *Carles Riba, traductor de "La Odisea"* (1968), així com llibres de referència en el camp de la filosofia: *Conocer a Spinoza y su obra* (1980) i *Erasmus* (1981). Morí a Barcelona el 1992.